ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 22.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 16-го Марта — 1837 — *Wilno. Wtorek. 16-go Marca.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 9-го Марта.

Высочайшими именными указами, данными Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ орденовъ, Всемилостивѣйше пожалованы кавалерами *Ордена Св. Владиміра 3-й степени*: Директоръ Московскаго Лазаревыхъ Института Восточныхъ языковъ, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ *Лазаревъ*, и Предсѣдатель въ бывшемъ Временномъ Училищномъ Комитетѣ въ Вильнѣ, Статскій Совѣтникъ *Полинскій*. (*Спб. В.*)

— Правительствующій Сенатъ, въ Общемъ Собраніи первыхъ трехъ Департаментовъ, слушали: *во первыхъ*, предложенное Господиномъ Тайнымъ Совѣтникомъ, Министромъ Юстиціи и Кавалеромъ Дмитріемъ Васильевичемъ Дашковымъ, къ надлежащему исполненію, Высочайше утвержденное мнѣніе Государственнаго Совѣта, слѣдующаго содержанія: Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ докладъ Общаго Собранія первыхъ трехъ Департаментовъ Правительствующаго Сената по вопросу о должностяхъ частнаго Маклера и Маклера слугъ и рабочихъ людей, и находя опредѣленіе Правительствующаго Сената, въ докладѣ семъ изложенное, правильнымъ, *положилъ*: оное утвердить, въ видѣ дополненія къ 503, 505 и 507 статьямъ Свода Законовъ Гражданскихъ (томъ X). На подлинномъ мнѣніи написано: Его Императорское Величество воспослѣдовавшее мнѣніе въ Общемъ Собраніи Государственнаго Совѣта по вопросу о должностяхъ Маклеровъ, Высочайше утвердить соизволилъ и повелѣлъ исполнить. Предсѣдатель Государственнаго Совѣта *Графъ Новосильцовъ*. 11 го Января 1837. *И во вторыхъ*, справку, что по вышеозначенному предмету, поступившему на разсмотрѣніе Общаго Сената Собранія изъ 1-го Департамента Сената, всеподданѣйшій Его Императорскому Величеству докладъ былъ поднесенъ въ слѣдующей силѣ: Устава Благочинія 8 Апрѣля 1782 года въ § 181 сказано: Буде Городничій или Городовый Магистратъ усмотритъ многое число людей мужеска или женска пола, въ городѣ находящихся, или приходящихъ въ оный, ищущихъ наниматься въ услуженіе или работы, или для прокормленія, тогда Городовый Магистратъ или Ратуша имѣетъ опредѣлить одного или болѣе, смотря по надобности, Маклера слугъ и рабочихъ людей. Цѣль учрежденія сего Маклера (ст. 507 т. X. Св. Закон. Граж.) есть не другая, какъ чтобы доставить людямъ, ищущимъ работы, скорѣйшее удовлетвореніе въ записываніи условій. Въ большихъ и торговыхъ городахъ, особенно лежащихъ на судоходныхъ рѣкахъ, куда судорабочіе приходятъ въ чрезвычайно большомъ количествѣ, простирающемся иногда до нѣсколькихъ тысячъ человѣкъ, цѣль сія не можетъ быть вполнѣ достигнута посредствомъ одного Маклера, и судопромышленники отъ медленной записки условій могутъ понесть убытки, и по сему весьма полезно не ограничать обязанностей частнаго Маклера и Маклера слугъ и рабочихъ людей, кто изъ нихъ и отъ

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 9-go Marca.

Przez Naywyższe Imienne Ukazy, dane do Kapituły Rossyyskich Cesarskich i Królewskich orderów, Nayłaskawiey mianowani Kawalerami *Orderu Św. Włodzimierza 3-go stopnia*: Dyrektor Moskiewskiego Łazarewych Instytutu oryentalnych języków, Rzeczywisty Radźca Stanu *Łazarew*, i Prezydent byłego czasowego Komitetu Szkół w Wilnie, Radźca Stanu *Poliński*. (*G. S. P.*)

— Rządzący Senat, na Połączoném Zebraniu pierwszych trzech Departamentów, słuchali: *naprzód* przełożoney przez Pana Radźcę Taynego Ministra Sprawiedliwości i Kawalera Dymitra Wasilewicza *Daszkowa*, do należytego wypełnienia, Naywyżey zatwierdzoney Opinii Rady Państwa, następującego brzmienia: Rada Państwa, na Departamencie Praw i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przełożenie Połączonego Zebrania pierwszych trzech Departamentów Rządzącego Senatu względem zapytania o obowiązkach Maklera szczególnego tudzież Maklera sług i robotników, i znaydując postanowienie Rządzącego Senatu, w przełożeniu tém opisane za zgodne z prawidłami, *zamierzyła*: postanowienie to utwierdzić jako dodatek do art. 503, 505 i 507 Połączenia Praw Cywilnych (tomu X). Na autentyku Opinii napisano: Jego Cesarska Mość nastałą Opinią na Powszechném Zebraniu Rady Państwa względem zapytania o obowiązkach Maklerów, Naywyżey zatwierdzić raczył i rozkazał wypełnić. *Prezydent Rady Państwa Hrabia Nowosilcow*. 11 Stycznia 1837 roku. I *powtóre*, sprawki, iż w wyżey opisanym przedmiocie, weszłym na rozpatrzenie do Powszechnego Zebrania Senatu z 1-go Departamentu Senatu, nayuniżeńsze Jego Cesarskiey Mości przełożenie podane było w brzmieniu następującém: „w Ustawie Dobrego Porządku 8 Kwietnia 1782 roku w § 181 powiedziano: Jeżeli Horodniczy albo Magistrat Mieski uyrzy znaczną liczbę ludzi płci męzkiey lub żeńskiey, w mieście znaydujących się, albo przychodzących tam dla naymowania się na słażbę lub robotę, albo dla przeżywienia się, tedy Mieski Magistrat lub Ratusz ma naznaczyć jednego albo więcey, uważając podług potrzeby, Maklera sług i robotników. Cel ustanowienia tego Maklera (art. 507 t. X Połączenia Praw Cywilnych) jest nie inny, jak ten, ażeby podadź ludziom robot, szukającym, prędsze ułatwienie względem zawierania umów. W miastach wielkich i handlowych, szczególniey nad spławnemi rzekami położonych, dokąd ludzie zaymújący się robotami spławnemi przychodzą w nadzwyczaynie wielkiey liczbie, wynoszącey niekiedy do kilku tysięcy, cel ten nie może bydź w zupełności osiągniętym przez jednego Maklera, i właściciele statków z powodu przewłoki w zapisywaniu umów mogą ponieść straty, przeto byłoby rzeczą nader pożyteczną nie ograniczać obowiązków szczególnego Maklera i Maklera sług i robotników, który z nich i od jakich osób powinien przyymować podawane do poświadczenia akta, z przyczyny bowiem ograniczenia mogłaby wyniknąć trudność dla osób, mających potrzebę po-

какихъ лицъ долженъ принимать къ свидѣтельствованію представляемые акты, ибо отъ ограниченія могло бы произойти затрудненіе для лицъ имѣющихъ надобность въ представленіи къ Маклеру договоровъ и условій. По симъ соображеніямъ, Общее Сената Собраніе, согласно съ заключеніемъ Гг. Министра Финансовъ и Главноуправляющаго Путями Сообщенія и Публичными Зданіями, принятымъ и 1 Департаментомъ Правительствующаго Сената, полагаетъ: дозволить какъ частному Маклеру, такъ и Маклеру слугъ и рабочихъ людей, принимать отъ нанимающихся въ услуженіе или работы людей, для засвидѣтельствованія контракты, договоры и условія, безъ различія, къ которому бы изъ нихъ кто изъ таковыхъ людей ни обратился. (Опуб. Прав. Сен. Февраля 12 дня 1837 года.) (*С. В.*)

— 25-го минувшаго Февраля, Высочайше утвержденное Общество для Поощренія Лѣснаго Хозяйства имѣло пятое свое годичное засѣданіе, празднуя въ сей день утвержденіе дарованныхъ ему статутовъ. Президентъ, Тайный Совѣтникъ, Сенаторъ П. И. *Полетика*, открылъ засѣданіе слѣдующею краткою рѣчью:

Милостивые Государи!

„Нынѣ въ пятый разъ собираемся мы въ день 25-го Февраля, освященный для насъ Монаршею волею, которая указала намъ полезную цѣль, и каждый разъ съ истиннымъ удовольствіемъ даемъ себѣ отчетъ въ трудахъ минувшаго года. И нынѣ, обозрѣвая занятія общества въ истекшемъ году, мы увидимъ, что хотя они не представляютъ блестящихъ послѣдствій, но заключаютъ въ себѣ не мало полезныхъ дѣйствій и распоряженій, отъ коихъ плодовъ, по самому существу дѣла, можно ожидать только со временемъ. Дѣйствуя однимъ убѣжденіемъ, Общество избрало для сего орудіемъ Лѣсной Журналъ. Онъ исполняетъ свое назначеніе, и постепенно распространяющееся чтеніе его знакомитъ съ важностію и необходимостію лѣснаго хозяйства и сообщаетъ о немъ правильныя понятія. Утѣшительно видѣть, что польза сего хозяйства признается многими благомыслящими владѣльцами, о коихъ свѣдѣнія мало по малу доходятъ до Общества. Слѣдуя избраннымъ путемъ, мы можемъ надѣяться, что увидимъ плоды трудовъ своихъ. Назначеніе пособія на поддержаніе Лѣснаго Журнала, исходатайствованное отъ Монаршихъ щедротъ, всегдашнимъ просвѣщеннымъ предстателемъ нашимъ у Престола, подаетъ Обществу возможность усугубить попеченія о журналѣ, который способствуетъ ему въ достиженіи цѣли, и коего успѣхами одолжены мы преимущественно трудамъ Г. Вице-Президента. При семъ благопріятномъ положеніи дѣлъ и занятій Общества, обѣщающемъ не менѣе удовлетворительную будущность, мнѣ остается только изъявить вамъ, Мм. Гг., искреннѣйшую признательность за живое участіе, принимаемое вами во всемъ, до Общества касающемся, равно и за довѣренность, постоянно мнѣ оказываемую."

Исправляющій должность Ученаго Секретаря читалъ Отчетъ общества за истекшій годъ, съ 25-го Февраля 1836 по 25-е Февраля 1837.

Вице-Президентъ читалъ *Краткое обозрѣніе дѣйствій Общества въ теченіе пятилѣтняго его существованія*, съ 25-го Февраля 1832 по настоящее время.

Членъ, Г. *Фишеръ*, читалъ *Замѣчанія, сдѣланныя на путешествіи по западной Европѣ въ 1836 году*; членъ, Г. *Брейтенбахъ*, краткую статью: *Общія начала сплава лѣса*; членъ, Г. *Перелыгинъ*: *О тайнобрачныхъ растеніяхъ*. Всѣ сіи разсужденія будутъ напечатаны въ Лѣсномъ Журналѣ.

Въ семъ засѣданіи назначены обществомъ:

Золотыя медали:

Его Сіятельству Г. Новороссійскому и Бессарабскому Генералъ-Губернатору, Графу М. С. *Воронцову*, въ знакъ признательности за дѣятельныя мѣры, принимаемыя Его Сіятельствомъ къ разведенію лѣса въ Новороссійскомъ краѣ, производимые по его распоряженію обширные посѣвы и посадки, и вообще за ревностное участіе и содѣйствіе, оказываемое успѣхамъ лѣсоводства.

Корреспонденту, Тверскому Старшему Лѣсничему Г. *фонъ-Вильдермету*, за удовлетворительное, опытами подтвержденное рѣшеніе задачи о годности болотнаго валежника на сидку смолы и указаніе другихъ способовъ полезнаго употребленія онаго, могущихъ содѣйствовать сбереженію растущаго лѣса.

Серебряныя медали:

Корреспонденту Г. *Дикону*, за указаніе достойнаго вниманія и испытанія способа взрыхлять твердую и сухую степную почву посредствомъ разведенія люцерны, дабы сдѣлать ее способною къ принятію лѣсныхъ сѣмянъ.

dawać Maklerom umowy i warunki. Dla tych uwag, Powszechne Senatu Zebranie, zgodnie z wnioskiem PP. Ministra Skarbu i Główno-Zarządzającego drogami kommunikacyi i publicznemi budowami, przyjętym i przez 1 Departament Rządzącego Senatu, postanawia: dozwolić tak szczególnemu Maklerowi, jako i Maklerowi sług i robotników, przyymować od naymujących się na służbę albo na robotę ludzi, dla poświadczania kontrakta, umowy i warunki, bez różnicy, do któregoby z nich ktokolwiek z tych ludzi udał się. (Ogł. 12 Lutego 1837 roku.) (*G. S.*)

— Dnia 25 zeszłego Lutego, Naywyżey utwierdzone Towarzystwo dla Zachęcenia Leśnego Gospodarstwa miało piąte roczne swe posiedzenie, obchodząc w tym dniu utwierdzenie darowanych mu statutów. Prezydent, Radźca Tayny, Senator P. J. *Poletika*, zagaił posiedzenie następującą krótką mową:

Mości Panowie!

„Oto już poraz piąty zgromadzamy się w dniu 25-m Lutego, uświęconym dla nas Monarszą wolą, która wskazała nam cel pożyteczny, i za każdym razem, z prawdziwém zadowoleniem zdajemy sobie sprawę z zatrudnień roku zeszłego. Jakoż i teraz, przezierając zajęcia się Towarzystwa w roku upłynionym, uyrzemy, że chociaż te nie okazują świetnych postępów, nie mało jednakże zawierają w sobie użytecznych działań i rozporządzeń, z których owoców, podług samey istoty rzeczy, można się spodziewać tylko z czasem. Działając samém przekonaniem, Towarzystwo na ten cel obrało za narzędzie Dziennik Leśny. Spełnia on swe przeznaczenie, a stopniowe rozszerzanie się jego czytanie oznajamia z ważnością i koniecznością leśnego gospodarstwa i udziela o niém dokładne pojęcia. Pocieszającą rzeczą jest widzieć, iż użyteczność tego gospodarstwa uznaje wiele już dobrze myślących właścicieli, o których wiadomości coraz więcey dochodzą do Towarzystwa. Idąc obraną drogą możemy się spodziewać, że prędzey lub poźniey uyrzemy owoce prac naszych. Naznaczenie pomocy na utrzymanie Dziennika Leśnego, wyjednane od Monarszey szczodrobliwości przez światłego naszego protektora u Tronu, podaje Towarzystwu możność podwojenia troskliwości o dziennik, dopomagający mu do osiągnienia celu, a którego powodzenie winniśmy nadewszystko pracom P. Vice Prezydenta. Przy tym pomyślnym stanie rzeczy i zatrudnień Towarzystwa, nie mniey obiecujących szczęśliwą przyszłość, pozostaje mi tylko oświadczyć wam, Mości Panowie, naygorętszą wdzięczność za szczery udział, jaki przyymujecie w tém wszystkiém, co się Towarzystwa tycze, jako też i za ufność, stale mi okazywaną."

Sprawujący obowiązek uczonego Sekretarza czytał sprawozdanie Towarzystwa za rok przeszły, od 25 Lutego 1836 do 25 Lutego 1837 roku,

Vice-Prezydent czytał *Krótkie obeyrzenie działań Towarzystwa przez ciąg pięcioletniego jego istnienia*, od 25 Lutego 1832 roku aż do tego czasu.

Członek P. *Fisher*, czytał *Postrzeżenia zebrane w czasie podróży po zachodniey Europie w roku 1836*; Członek P. *Breitenbach*, krótki artykuł: *Ogólne zasady spławiania drzewa*; Członek P. *Perelygin*: *o skrytopłciowych roślinach*. Wszystkie te rozprawy będą wydrukowane w Dzienniku Leśnym.

Na tém posiedzeniu Towarzystwo przeznaczyło:

Medale złote:

Jaśnie Wielmożnemu P. Noworossyyskiemu i Bessarabskiemu Jenerał-Gubernatorowi M. S. Hrabi *Woroncowu*, na okazanie wdzięczności za skuteczne środki, przedsięwzięte w celu rozprowadzenia lasów w kraju Noworossyyskim, uskuteczniane pod jego rozporządzeniem obszerne zasiewy i sadzenia, i w ogólności za gorliwe uczęstnictwo i pomoc, postępom leśnictwa okazywane.

Korrespondentowi, Starszemu Twerskiemu Leśniczemu P. *von Wildermettowi*, za dokładne, doświadczeniami poparte, rozwiązanie zadania o przydatności błotnego powału na pędzenie smoły i wskazanie innych sposobów korzystnego jego użycia, mogących pomagać do oszczędzenia drzewa rosnącego.

Medale srebrne:

Korrespondentowi P. *Dikonowu*, za wskazanie godnego uwagi i doświadczenia sposobu spulchnienia twardey i suchey stepowey ziemi przez rozmnożenie lucerny, dla uczynienia jey przydatną do przyjęcia nasion drzewnych.

Корреспондентамъ: Коллежскому Совѣтнику Барону *Мейендорфу*, Губернскимъ Лѣсничимъ: Нижегородскому, Г. *Сальбургу*; Архангельскому, Г. *Делеру*, и Казанскому, Г. *Каменовскому*, за полезные труды и постоянное содѣйствіе Обществу.

Избраны въ Корреспонденты:

Г. Надворный Совѣтникъ *Круглый*, въ С. Петербургѣ.

Воронежской Губерніи Окружный Лѣсничій Г. *Протопоповъ*.

Королевско-Виртембергскій Совѣтникъ Лѣснаго Управленія *фонъ Егеръ*, въ Штутгардѣ.

Королевско-Баварскій Надворный и Горный Совѣтникъ *Медикусъ*, въ Мюнхенѣ.

Задачи, вновь предлагаемыя Обществомъ будутъ объявлены въ непродолжительномъ времени. (*С. П.*)

Одесса, 12 го Февраля.

Мы получили извѣстіе изъ Константинополя, отъ 21-го Января, что чума, начавшая было ослабѣвать въ этой столицѣ, появилась съ новой силою въ Буюкдере. Въ послѣдніе дни обнаружились тамъ многіе чумные случаи; одинъ такой случай произошелъ въ домѣ Датскаго Посланника. 11-го Января, зараза проникла даже въ домъ Императорской Россійской Миссіи, гдѣ одна изъ женщинъ прислуги Россійскаго Посланника была поражена чумою. Больная немедленно была отвезена въ госпиталь зачумленныхъ, и въ домѣ Императорской миссіи приняты были всѣ необходимыя мѣры къ очищенію комнатъ и пожитковъ со всѣми предосторожностями, употребляемыми въ подобныхъ случаяхъ. Чрезвычайный Россійскій Посланникъ и Полномочный Министръ, А. П. Бутеневъ, перешелъ въ сосѣдній домъ, чтобы выдержать тамъ четырнадцатидневный карантинъ. По прошествіи одинадцати дней послѣ перваго обнаруженія чумы, въ домѣ Россійской Миссіи, не было никакихъ дальнѣйшихъ заразительныхъ припадковъ, и потому можно надѣяться, что Императорская Миссія будетъ предохранена на этотъ разъ отъ ужасныхъ дѣйствій чумы. — Съ 1-го по 16-е Января, въ Константинопольскій Греческій госпиталь, вступило 65 зачумленныхъ, а въ Католическій 3, всего 68. Въ Греческомъ госпиталѣ умерло 28 человѣкъ, въ Католическомъ 2, и внѣ госпиталя 6 Католиковъ, всего 36. Въ обоихъ госпиталяхъ остается теперь 38 больныхъ.

— Жителя Холинскаго Уѣзда, селенія Котюжанъ, Ивана *Кожухаря*, жена Катерина, разрѣшилась отъ бремени тремя дѣтьми мужеска пола, изъ коихъ одно умерло, а двое остаются здоровыми. (*О. В.*)

Варшава, 16-го Марта.

Выписка изъ протокола Государственнаго Секретаріата Царства Польскаго.

БОЖІЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ ВСЕРОССІЙСКІЙ

ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ,

и прочая, и прочая, и прочая.

Принимая въ уваженіе 39 статью положенія объ устройствѣ отъ 14 Февраля 1832, даннаго Нами Царству Польскому, по силѣ коего настоящее раздѣленіе Царства на Воеводства, Округи, Уѣзды, городскія и сельскія округи (общества) на прежнемъ основаніи, оставлено единственно до введенія перемѣнъ, какія будутъ признаны нужными для общаго блага Царства; Мы постановили и постановляемъ слѣдующее: Статья 1. По случаю уничтоженія издавна чиновъ администраціоннаго управленія, званіе Воеводы, а потому и именованіе Воеводство, потеряло собственное значеніе, для чего, Воеводства Царства Польскаго должны напредь именоваться Губерніями, Президенты Воеводскихъ Коммиссій Гражданскими Губернаторами и Воеводскія Коммиссіи Губернскими Правленіями. — Ст. 2. Исполненіе сего постановленія, которое должно быть помѣщено въ журналѣ законовъ, возлагаемъ на Намѣстника Царства. — С. Петербургъ 23 Февраля (7 Марта) 1837 года, (подписано) НИКОЛАЙ.

Контрасигновалъ Министръ Статсъ-Секретарь Графъ Стефанъ *Грабовскій*.

Съ подлиннымъ вѣрно, Министръ Статсъ-Секретарь, (подписано) Стефанъ Графъ *Грабовскій*.

Съ подлиннымъ вѣрно, Статсъ-Секретарь И. *Тимовскій*, (*G. C.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 7-го Марта.

Вчера давалъ Король частную аудіенцію Князю *Таллейрану*.

Korrespondentom: Radźcy Kollegialnemu Baronowi *Meyendorffowi*, Gubernialnym Leśniczym: Nowogrodu Niższego P. *Salburgowi*; Archangielskiemu P. *Delerowi* i Kazańskiemu P. *Kamienowskiemu*, za użyteczne prace i stałe dopomaganie Towarzystwu.

Obrani na Korrespondentów:

P. Radźca Dworu *Kruhłyj*, w St. Petersburgu.

Okręgowy Leśniczy Gubernii Woronezkiey P. *Protopopow*.

Królewsko-Wirtemberski Radźca Leśney Administracyi *von Jeger*, w Sztutgardzie.

Królewsko-Bawarski Radźca Dworu i Radźca Górniczy *Medicus*, w Monachium.

Zadania nowo-ułożone przez Towarzystwo w krótkim czasie będą ogłoszone. (*P. P.*)

Odessa, 12-go Lutego.

Otrzymaliśmy wiadomość z Konstantynopola pod dniem 21-m Stycznia, podług którey morowe powietrze, które zaczęło już zmnieyszać się w tey stolicy, wybuchło z nową siłą na Bujukdere. W ostatnich dniach okazało się tam wiele przypadków morowey zarazy; jeden taki przypadek zdarzył się w domu Posła Duńskiego. 11-go Stycznia powietrze dostało się nawet do domu Cesarskiey Rossyyskiey Missyi, gdzie jedna ze służących Posła Rossyyskiego została morowém powietrzem dotkniętą. Chorą natychmiast zawieziono do szpitalu zarażonych, a w domu Cesarskiey Missyi przedsięwzięte zostały wszystkie potrzebne śrzodki do oczyszczenia pokojów i sprzętów, ze wszystkiemi ostróżnościami, w podobnych wypadkach używanemi. Nadzwyczayny Rossyyski Poseł i Pełnomocny Minister, A. P. *Buteniew* przeniosł się do domu sąsiedniego, dla odbycia tam 2-tygodniowey kwarantanny. Po upływie jedenastu dni od czasu pierwszego okazania się powietrza, w domu Rossyyskiey Missyi, nie wydarzyło się żadnych dalszych przypadków tey zarazy, można przeto spodziewać się, że Missya Cesarska będzie zabezpieczoną na ten raz od okropnych skutków morowego powietrza.—Od 1 go do 16-go Stycznia, do Konstantynopolskiego Greckiego Szpitala przybyło 65 zarażonych a do Katolickiego 3, w ogóle 68. W szpitalu Greckim umarło osób 28, w Katolickim 2, i po domach katolików 6, w ogóle 36. W obu szpitalach pozostaje teraz 58 chorych.

— Mieszkańca Powiatu Chocimskiego, wsi Kotiużan, Jana *Kożuchara*, żona Katarzyna, powiła trzech synów, z których jeden umarł, a dway żyją i są zdrowi. (*G. O.*)

Warszawa, dnia 16 Marca.

Wypis z protokółu sekretaryatu stanu Królewstwa Polskiego.

Z BOŻEY ŁASKI

MY NIKOŁAY PIERWSZY,

CESARZ WSZECH-ROSSYY,

KRÓL POLSKI,

i t. d. i t. d. i t. d.

Zapatrzywszy się na osnowę artykułu 39 statutu organicznego, pod dniem 14 Lutego 1832 roku, przez Nas Królewstu Polskiemu nadanego, na mocy którego teraźnieyszy podział Królestwa na województwa, obwody, powiaty, mieyskie i wieyskie okręgi (gminy) na zasadach dawnieyszych, utrzymany został jedynie do czasu zaprowadzenia zmian, jakie dla ogólnego dobra Królestwa, za potrzebne uznanemi bydź mogą; postanowiliśmy i stanowiemy co następuje: Artykuł 1. Gdy z powodu nieistnienia od dawna hierachii władz Administracyynych, stopnia wojewody, témsamém i nazwanie województwo, pozbawioném jest właściwego znaczenia, przeto województwa Królewstwa Polskiego mają odtąd nazywać się Guberniami, Prezesi Kommissyy Wojewódzkich Gubernatorami Cywilnemi, a Kommissye Wojewódzkie Rządami Gubernialnemi.— Art. 2. Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w dzienniku praw umieszczone bydź ma, Namiestnikowi Królestwa polecamy.— Dan w Petersburgu dnia 23 Lutego (7 Marca) 1837 roku, (podpisano) MIKOŁAY.

Przez Cesarza i Króla, Minister Sekretarz Stanu, Stefan Hrabia *Grabowski*.

Zgodno z oryginałem, Minister Sekretarz Stanu, (podpisano) Stefan Hr. *Grabowski*.

Zgodno z oryginałem, Sekretarz Stanu, *J. Tymowski*. (*G. C.*)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, dnia 7-go Marca.

Wczora udzielił Król prywatne posłuchanie Xięciu *Talleyrandowi*.

— Говорятъ объ отъѣздѣ Герцога *Орлеанскаго*. Нѣкоторые утверждаютъ, что Принцъ посѣтитъ только свою сестру, Королеву Белгійскую, другіе говорятъ, что онъ намѣренъ ѣхать за границу.

— Слышно, что Графъ *Аппони* 1 Апрѣля выѣдетъ изъ Парижа, пользуясь шестимѣсячнымъ отпускомъ. Первый Совѣтникъ посольства, Баронъ *Гигель,* въ отсутствіи его, будетъ уполномоченнымъ.

— Полагаютъ, что назначенная коммиссія для разсмотрѣнія проекта закона о удѣлахъ для Герцога *Немурскаго*, сдѣлаетъ предложеніе, вмѣсто требуемыхъ имѣній отпускать ежегодно Принцу сумму въ 500,000 фр. и это внести въ большую книгу Французскаго долга.

— По извѣстіямъ *Temps*, добавка которую хочетъ потребовать Министерство для тайныхъ полицейскихъ расходовъ составляетъ 1,100,000 фр., изъ коихъ 300,000 фр. для Министра иностранныхъ дѣлъ.

— На сегоднешней биржѣ показывали частныя письма изъ Мадрита, въ которыхъ увѣряютъ, что въ непродолжительное время, нынѣшній Директоръ кассы погашенія долговъ Г. *Эскобедо*, поступитъ на мѣсто Г-на *Мендизабаля*.

— *Phare de Bayonne* отъ 4-го ч. содержитъ слѣдующее: „Письмо изъ Итсатсона увѣдомляетъ, что 18 Карлистскихъ баталіоновъ подъ командою Инфанта *Донъ-Себастіана* приблизились къ Пампелонѣ, и расположились на пути въ Лекумберри, Ирурсунъ, и Ларунской долинѣ. Христиносы съ своей стороны получили подкрѣпленіе 3,500 чел., и надѣются, что давно ожидаемое рѣшительное нападеніе, теперь наконецъ будетъ сдѣлано.“

8-го Марта.

Вчера занимался Король съ Министромъ внутреннихъ дѣлъ и отправился потомъ въ Версаль. — Президентъ Палаты Депутатовъ имѣлъ аудіенцію у Герцога *Орлеанскаго*.

— Генералъ *Бюжо*, какъ увѣдомилъ сегодня *Мониторъ*, отъ Военнаго Министра получилъ повелѣнія и инструкціи, чтобы тотчасъ по своемъ прибытіи въ Африку произвесть слѣдствіе по дѣлу тѣхъ Офицеровъ 62 полка, которые подписали протесть противу нѣкоторыхъ мѣстъ въ донесеніи Маршала *Клозеля*, и доставили оное Военному Министру, и въ тоже время припечатали въ публичныхъ вѣдомостяхъ.

— По порученію слѣдственнаго судьи въ Судѣ Перовъ, опять арестованы недавно два лица, вѣроятно замѣшанныя въ покушеніи *Менье*, т. е. прикащикъ по имени *Ларю* и работникъ по имени *Мого*.

— Вчера вечеромъ во всѣхъ казармахъ столицы поставлены по двѣ компаніи изъ каждаго полка.

— 25-го ч. с. м. здѣсь въ Парижѣ и въ окрестностяхъ столицы, начнутся новые трехлѣтніе выборы національной гвардіи.

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 4 ч. с. м. содержится: „Нѣсколько уже дней наступившая холодная погода останавливаетъ дѣйствія. Горы покрыты снѣгомъ. По письмамъ изъ Карлистской главной квартиры отъ 2-го ч., Инфантъ *Д. Себастіанъ* оставилъ Лекумберри и съ нѣсколькими баталіонами отправился въ Виллянева. Христиносы не дѣлаютъ никакихъ движеній. Нѣтъ сомнѣнія, что предполагаемое нападеніе, о которомъ много говорили разрушилось отъ несогласій между Генералами Королевы; теперь прошло благопріятное время. *Эвансъ* не можетъ ничего предпринять безъ попутнаго вѣтра и большаго наводненія, и его положеніе еще затруднительнѣе отъ того, что поставщики изъ Ст. Себастіана безъ предварительной уплаты не хотятъ болѣе ничего доставлять. *Сарсфильдъ* очищеніемъ линіи отъ Арнегуи, сдѣлалъ большую неосторожность, ибо теперь ее осадили Карлисты, и отъ сего прекращены сообщенія.“

9-го Марта.

Король вчера предсѣдательствовалъ въ Совѣтѣ Министровъ, потомъ принималъ Маршала *Жерара* и Генерала *Себастіани*.

—Чтобы намекнуть на разнохарактерность лицъ, изъ коихъ составилось большинство голосовъ противу закона о раздѣленіи, *Jour. de Paris* въ насмѣшку составляетъ слѣдующее Министерство: Президентъ Совѣта и Министръ иностранныхъ дѣлъ Герцогъ *Фицъ-Жамесъ*; младшій Статсъ-Секретарь Г. *Тьеръ*; Министръ Юстиціи Г. *Берріе*; младшій Статсъ-Секретарь Г. *Созе*; Министръ торговли, Г. *Могенъ*; младшій Статсъ-Секретарь, Г. *Пасси*; Министръ Внутреннихъ Дѣлъ Г. *Гарнье-Паже*; мл. Статсъ-Секретарь Г. *Одиллонъ Барро*; Министръ публичнаго воспитанія, Г. *Жиллонъ*; мл. Статсъ-Секретарь Г. *Ройеръ-Коларъ*; Министръ Финансовъ, Г. *Лафиттъ*; мл. Статсъ-Секретарь Г. *Юманнъ*. Военный Министръ Г. *Матье де ла Редортъ*; мл. Статсъ-Секретарь Маршалъ *Сультъ*.

— Въ томъ же журналѣ сказано: „Многія газеты увѣдомили, что Меръ изъ Ванвеса, одѣтый прилично

— Mówią o mającey wkrótce nastąpić podróży Xięcia *Orleańskiego*. Niektóre osoby utrzymują, że Xiąże odwiedzi tylko siostrę swoję Królową Belgów, wtenczas gdy inne mówią, iż ma zamiar przedsięwziąć podróż za granicę.

— Słychać, że Hrabia *Appony*, 1-go Kwietnia opuści Paryż, wyjeżdżając na dany mu sześciomiesięczny urlop. Pierwszy Radźca poselstwa Baron *Hügel*, w jego nieobecności będzie Pełnomocnikiem.

— Rozumieją, że ustanowiona kommissya dla roztrząśnienia projektu do prawa, względem uposażenia Xięcia *Orleańskiego*, uczyni wniosek, ażeby, zamiast żądanych dla Xięcia majętności, przeznaczyć rocznie summę 500,000 fran. i zapisać ją do wielkiey księgi długu francuzkiego.

— Podług doniesień *Temps*, dodatek, którego Ministeryum chce żądać na tayne wydatki policyyne, wynosi 1,100,000 fran., z których 500,000 fran. dla Ministra spraw zewnętrznych.

— Na giełdzie dzisieyszey pokazywane były listy prywatne z Madrytu, w których donoszą za naypewnieyszą, że wkrótce P. *Escobedo*, dotychczasowy Dyrektor kassy umorzenia, weydzie na mieysce P. *Mendizabala*.

— *Phare de Bayonne* pod d. 4 zawiera, co następuje: „List z Itsatson donosi, że 18 batalionów Karolistowskich pod dowództwem Infanta *Don Sebastian* i *Villareal*, zbliżyło się ku Pampelonie i rozłożyło się na drodze do Lecumberry, Irursun i na dolinie Larun. Krystyniści ze swey strony otrzymali posiłek 3,500 ludzi, i spodziewają się, że dawno oczekiwane stanowcze uderzenie, teraz nakoniec nastąpi.“

Dnia 8.

Wczora pracował Król z Ministrem spraw wewnętrznych i udał się potém do Versaillu. — Prezydent Izby Deputowanych miał posłuchanie u Xięcia *Orleańskiego*.

— *Monitor* doniosł dzisia, że Jenerał *Bugeaud* otrzymał rozkaz i instrukcye od Ministra woyny, ażeby natychmiast po swém przybyciu do Afryki, rozpoczął śledztwo przeciwko tym oficerom 62 półku, którzy podpisali protestacyą przeciwko pewnych wyrażeń w rapporcie Marszałka *Clauzel*, przesłali ją Ministrowi woyny i w tymże czasie umieścili w gazetach.

— Na wniosek Sędziego instrukcyynego przy Sądzie Parów, nie dawno aresztowano znowu dwie osoby, zapewne wmieszane do zamachu *Meuniego*, t. j. kommissanta imieniem *Larue* i najemnika imieniem *Mohaud*.

— Wczora wieczorem we wszystkich koszarach stolicy, postawiono po dwie kompanie z każdego półku.

— Dnia 25 ter. m., równie tu w Paryżu, jak i w okolicach stolicy, zaczną się nowe trzyletnie wybory gwardyi narodowey.

— W liście z Bayonny pod d. 4 czytamy: „Od kilku dni nastałe zimno, zwleka działania. Góry pokryte są śniegiem. Podług listów z główney kwatery Karolistowskiey pod d. 2, Infant *Don Sebastian* dnia 1 opuścił Lecumberry i z kilką batalionami udał się do Villanueva. Krystyniści nie czynią żadnego poruszenia. Niema już teraz żadney więcey wątpliwości, iż zamierzane uderzenie, o którém wiele mówiono, pozostało bez skutku przez niezgody między Jenerałami Królowey; minęła teraz przyjaźna chwila. *Evans* nic nie może już przedsięwziąć bez pomyślnego wiatru i znacznego wezbrania wody, a położenie jego przez to jeszcze krytycznieysze, że liweranci z St. Sebastian, bez poprzedniczey opłaty, nic nie chcą dostarczać. *Saarsfield* przez oczyszczenie z woyska linii od Arnegui, wielkiey dopuścił się nieprzezorności, gdyż ta linia osadzona teraz została przez Karolistów, i tym sposobem przecięte są teraz kommunikacye.“

Dnia 9.

Król przewodniczył wczora na Radzie Ministrów, a potém przyymował Marszałka *Gérard* i Jenerała *Sebastiani*.

— Jako napomknienie o różnorodnych osobach, z których składała się większość przeciwko prawu o rozdzieleniu sądownictw, *Journal de Paris* czyni żart, podając następujące Ministeryum: Prezydent Rady i Minister spraw zewnętrznych Xiąże *Fitz-James*, Vice-Sekretarz Stanu P. *Thiers*, Minister sprawiedliwości P. *Berrier*, Vice-Sekretarz Stanu P. *Sauzet*. Minister handlu P. *Mauguin*; Vice-Sekretarz Stanu P. *Passy*. Minister spraw wewnętrznych P. *Garnier-Pagès*; Vice-Sekretarz Stanu P. *Odillon-Barrot*. Minister narodowego oświecenia P. *Gillon*; Vice-Sekretarz Stanu P. *Royer-Collard*. Minister skarbu P. *Lafitte*; Vice-Sekretarz Stanu P. *Humann*. Minister woyny P. *Mathieu de la Redorte*; Vice-Sekretarz Stanu Marszałek *Soult*.

— W tymże dzienniku czytamy: „Rozmaite dzienniki doniosły, że Mer z Vannes, ubrany w insignia swo-

по своему званію, третьяго дня во время преній явился въ Палату Депутатовъ и вступилъ въ жаркой разговоръ съ Министромъ Внутреннихъ дѣлъ. Слышно, что опять дѣло было объ адской машинѣ и о покушеніи на жизнь Короля." *Journal du Commerce* говоритъ объ этомъ предметѣ насмѣшливымъ тономъ: „Теперь въ публикѣ распространяютъ слухи о вновь открытомъ злоумышленіи, чтобы возбудить опасенія, отъ которыхъ ожидаетъ Министерство въ настоящемъ своемъ положеніи много выгодъ. Префектъ Полиціи дѣйствительно испыталъ ужасныя вещи. Говорятъ, что онъ получилъ письмо, гдѣ обѣщаютъ за *милліонъ франковъ* открыть заговоръ, въ сравненіи съ которымъ пороховой замыселъ есть только дѣтская игрушка. Сочинитель письма желаетъ, чтобы сумма положена была у банкира въ Гагѣ.

— По частнымъ письмамъ съ Испанскихъ границъ, Каталонія и Валенція почти совершенно находятся во власти Карлистовъ, и почти нѣтъ надежды отнять у нихъ опять сіи провинціи.

10-го Марта.

Вчера давалъ Король частную аудіенцію Князю *Таллейрану* и занимался потомъ съ морскимъ Министромъ.

— Вчерашній вечеръ у Президента Палаты Депутатовъ собраніе было чрезвычайно многочисленно. Изъ Министровъ находился только Графъ *Моле*. Графъ *Монталиве* долго и весьма обстоятельно бесѣдовалъ съ Г-мъ *Дюпенемъ*.

— *Messager* сообщаетъ: „Утверждаютъ, что Англійскій Король пригласилъ Герцоговъ *Орлеанскаго* и *Немурскаго*, провести нѣкоторое время въ Виндзорѣ. Кажется, что приглашеніе сіе принято и что теперь только вопросъ въ томъ, одни ли Принцы поѣдутъ или въ сопровожденіи младшихъ своихъ братьевъ. Въ послѣднемъ случаѣ, они посѣтятъ прежде Бельгійскую Королеву, и потомъ отплывутъ въ Остенду."

— Въ слѣдствіе сдѣланнаго Военнымъ Министромъ и утвержденнаго Королемъ донесенія, тѣ Офицеры 62 полка, которые подписали протестъ противу рапорта Маршала *Клозеля*, препроводили оный къ Военному Министру и объявили въ газетахъ, на предъ отставлены отъ службы. Многіе изъ сихъ Офицеровъ, которые оправдались предъ Военнымъ Министромъ, приговорены только къ двухмѣсячному заключенію. (*A.P.S.Z.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 7 го Марта.

Наименованный временнымъ Посланникомъ въ Константинополь Сиръ Чарлсъ *Воганъ*, отплылъ вчера изъ Дувра въ Кале. Онъ поѣдетъ чрезъ Парижъ въ Тулонъ, и тамъ на Британскомъ военномъ кораблѣ *Volage*, отправится къ своему назначенію.

— Король завтра опять прибудетъ въ Лондонъ, и будетъ имѣть пріемъ.

— Многіе члены высшаго дворянства во вторникъ, какъ въ день рожденія Ея Кор. Высоч. Герцогини *Кумберландской* приносили поздравленіе въ Ст. Джемскомъ дворцѣ.

— Прошедшую субботу въ департаментѣ иностранныхъ дѣлъ, былъ кабинетный Совѣтъ, въ которомъ участвовала большая часть Министровъ. Въ тотъ же день занимались въ иностранномъ департаментѣ, Гановерскій Министръ Баронъ *Омптеда*, и Австрійскій Секретарь посольства Г-нъ *Гуммелауеръ*.

— Ея Кор. Высоч. Герцогиня *Кентская* также страдаетъ теперь гриппомъ, однако сегодня опять уже нѣсколько чувствуетъ себя лучше. (*A.P.S.Z.*)

Германія.

Мюнхенъ, 8-го Марта.

Изъ Эллингена получено сегодня извѣстіе, что Ея Свѣтл. Княгиня *Вреде*, супруга Фельдмаршала, скончалась тамъ.

— Такъ какъ крѣпости Ингольштадъ и Гермерсгеймъ, требуютъ увеличенія артиллерійской силы, то слышно, что будетъ устроенъ третій артиллерійскій полкъ.

— По письмамъ изъ Аѳинъ, Государст. Министръ Гр. *Армансбергъ* намѣревался въ концѣ Февраля съ фамиліею, выѣхать оттуда въ Мальту, для выдержанія карантина. Его фамилія прямо отправится потомъ въ свои помѣстья въ Германіи, а Графъ для возстановленія здоровья часть весны пробудетъ въ Италіи.

Баденъ-Баденъ, 4-го Марта.

Кромѣ Великаго Князя МИХАИЛА, также велѣли нанять здѣсь квартиры, Герцогъ Адамъ *Виртембергскій* и Принцъ Эмиль *Гессенъ-Дармштадскій*. Говорятъ еще о другихъ высокихъ особахъ ко-

jego urzędu, zawczora podczas głosowania ukazał się w Izbie Deputowanych i bardzo żywo rozmawiał z Ministrem spraw wewnętrznych. Mówią, że znowu rzecz idzie o machinie piekielney i spisku na życie Króla."— *Journal du Commerce* wyraża się w tey okoliczności w tonie ironicznym: „W publiczności rzucono teraz pogłoskę o nowo-odkrytym spisku, dla wzbudzenia obawy, z którey Ministeryum w teraźnieyszém swém położeniu wiele obiecuje. Rzeczywiście Prefekt policyi miał się dowiedzieć o strasżliwey rzeczy. Mówią o otrzymanym przezeń liście, w którym oświadczono za wypłatę *miliona franków* odkryć spisek, w porównaniu z którym, sprzysiężenie się prochowe, jest tylko igraszką. Autor tego listu żąda, ażeby summa złożona była u pewnego bankiera w Hadze."

— Listy prywatne od granic hiszpańskich donoszą, że Katalonia i Walencya całkiem się prawie znaydują w posiadaniu Karolistów, i że mało pokładano nadziei, znowu odebrać od nich te prowincye.

Dnia 10.

Wczora udzielił Król Xięciu *Talleyrandowi* prywatne posłuchanie i pracował potém z Ministrem marynarki.

— Wczoraysze zgromadzenie wieczorne u Prezydenta Izby Deputowanych było nadzwyczay liczne. Z Ministrów znaydował się tylko Hrabia *Molé*. Hrabia *Montalivet* rozmawiał bardzo długo i z wielkiém zajęciem z P. *Dupin*.

— *Messager* udziela: „Zapewniają, że Król Angielski zaprosił Xiążąt *Orleans* i *Némours*, czas niejaki przepędzić w Windsor. Zdaje się, iż zaproszenie to przyjęte zostało, i że teraz idzie tylko o to, czyli Xiążęta sami, lub w towarzystwie młódszych swych braci, przedsięwezmą podróż. W ostatnim razie odwiedzą oni pierwiey Królowę Belgów, a potém wypłyną do Ostendy."

— Skutkiem podanego przez Ministra i potwierdzonego przez Króla rapportu, ci oficerowie 62-go półku, którzy podpisali protestacyą przeciwko rapportu Marszałka *Clauzel*, przesłali ją Ministrowi woyny, i w tymże czasie ogłosili przez gazety, na czas przyszły pozostawieni zostali w stanie nieczynności. Wielu z oficerów, którzy zostali uniewinnieni przez Ministra woyny, osądzeni tylko na dwumiesięczny areszt. (*A.P.S.Z.*)

Brytania Wielka i Irlandya.

Londyn, dnia 7-go Marca.

Mianowany na tymczasowego Posła w Konstantynopolu *Sir Charle Vaughan*, odpłynął wczora z Dover do Calais. Uda się on przez Paryż do Tulonu, i tam wsiądzie na Angielski okręt wojenny *Volage*, który go odwiezie do mieysca przeznaczenia.

— Król Jmć jutro z Windsor znowu przybędzie do Londynu i będzie dawał pokoje.

— Wielu Członków wyższey szlachty we wtorek w Pałacu St James obchodziło dzień urodzin Jey Kr. Wys. Xiężny *Cumberland*.

— Przeszłey soboty w biurze Spraw Zewnętrznych odbywała się Rada Gabinetowa, na którey była obecną większa część Ministrów. Tegoż dnia w biurze Spraw Zewnętrznych pracowali Minister Hannowerski, Baron *Ompteda* i Austryacki Sekretarz Poselstwa P. *Hummelauer*.

— Jey Kr. Wys. Xiężna *Kent*, także cierpi teraz na Influenzę, jednak dzisia ma się już znowu nieco lepiey. (*A.P.S.Z.*)

Niemcy.

Monachium, 8-go Marca.

Z Ellingen otrzymano dzisia tu wiadomość, że JO. Xiężna *Wrede*, małżonka Feld-Marszałka, zakończyła tam życie.

— Gdy twierdze Ingolstadt i Germersheim, potrzebują powiększenia siły artylleryczney, mówią więc, że będzie formowany trzeci półk artylleryi.

— Podług listów z Aten, Minister Stanu Hrabia *Armansperg*, zamierzał w ostatnich dniach Lutego, wyjechać ztamtąd ze swoją familią do Malty dla odbycia tam kwarantanny. Familia jego odjedzie potém prosto do swych posiadłości w Niemczech, lecz Hrabia dla poprawienia zdrowia część wiosny przepędzi we Włoszech.

Baden-Baden, 4 Marca.

Oprócz Wielkiego Xięcia MICHAŁA, kazali tu także nająć mieszkania, Xiąże Adam Wirtemberski i Xiąże *Emil Hessen-Darmsztadzki*. Mówią o innych wysokich osobach, które tu przybydź mają na czas ką-

торые прибудутъ для пользованія водами. Маркизъ *де ла Романа* сынъ славнаго вождя, который столько отличился въ Испанской войнѣ, прибылъ сюда за нѣсколько предъ симъ дней съ семействомъ; также нѣкоторыя Русскія фамиліи опять сюда прибыли.

Веймаръ, 11-го Марта.

Императорско-Россійскій Генералъ-Лейтенантъ Его Свѣтл. Принцъ Петръ *Ольденбургскій*, 9-го ч. с. м. удостоилъ своимъ посѣщеніемъ Велико-Герцогскій домъ и потомъ ночью отправился въ дальнѣйшій путь. (*A.P.S.Z.*)

Нидерланды.

Гага, 9-го Марта.

Третьяго дня Принцъ *Оранскій* отправился въ Тильбургъ.

— Вчера Министръ иностранныхъ дѣлъ первой Палатѣ Генеральныхъ Штатовъ сдѣлалъ политическое сообщеніе, которое недавно было предложено второй Палатѣ въ тайномъ засѣданіи. (*A.P.S.Z.*)

Белгія.

Брюссель, 9-го Марта.

Король до 31-го ч. с. м. наложилъ трауръ по умершемъ Великомъ Герцогѣ *Мекленбургъ-Шверинскомъ*.

— Князь *Лейнингенъ* племяникъ нашего Короля, прибывшій сюда съ Герцогомъ *Саксенъ-Кобургскимъ*, выѣхалъ въ Лондонъ.

— Графъ *фанъ деръ Мееpe*, начальникъ одной изъ древнѣйшихъ Белгійскихъ фамилій, вчера умеръ.

— Здѣшніе журналы обстоятельно противорѣчатъ сообщенному Парижскими газетами извѣстію, что здѣсь у какого то *Дельпо* открыта и захвачена адская машина. (*A.P.S.Z.*)

Италія.

Римъ, 2-го Марта.

О Испанскихъ дѣлахъ почти здѣсь забыли со времени снятія осады Бильбао, ибо до весны съ обѣихъ сторонъ нельзя ожидать никакихъ большихъ предпріятій. Но такъ какъ сегодня прибылъ сюда Лордъ *Ренелагъ* изъ главной квартиры *Донъ-Карлоса*, то вездѣ возникли догадки и слухи. Будто онъ съ важною миссіею уполномоченъ, не только къ Папѣ, но и ко многимъ Италіанскимъ Князьямъ; что привезъ письма и воззванія къ *Донъ-Мигуэлю*, съ которыми тотъ немедленно отправляется на Пиринейскій полуостровъ. Далѣе, что онъ приглашаетъ въ военную службу, занимаетъ деньги и проч. Мы ни за что не ручаемся. Можетъ быть что Лордъ прибылъ къ живущей здѣсь своей фамиліи, которую нѣсколько лѣтъ не видѣлъ. Что касается *Донъ-Мигуэля*, онъ живетъ совершенно уединенно, большею частію въ деревнѣ, и кажется ожидаетъ благопріятнѣйшаго времени. Еслибъ удалось *Д. Карлосу*, завладѣть Испанскою короною, то вѣроятно и онъ имѣлъ бы въ виду обратиться въ Португалію, однако онъ долженъ спокойно ожидать своей судьбы, пока сей Князь рѣшительно восторжествуетъ или падетъ.

— Чрезъ Бразилійскаго уполномоченнаго при Италіянскомъ дворѣ, прибывшаго сюда изъ Флоренціи на пути въ Неаполь, мы къ сожалѣнію узнали, что церковныя раздоры въ Бразиліи отложены въ сторону, и даже и думать нельзя о согласіи, если тамошнее Правительство не предприметъ никакихъ примирительныхъ мѣръ. (*A.P.S.Z.*)

Испанія.

Мадритъ, 26-го Февраля.

Командуемый *Форкаделемъ* Карлистскій корпусъ, побѣдившій войска Королевы при Бунолѣ, и состоящій изъ 4,000 чел. конницы и 500 кавалеріи, захвативъ въ Утіелѣ супругъ городскихъ чиновниковъ увелъ съ собою, а *Форкадель* за каждую требуетъ выкупа 6,000 фр. Генеральный начальникъ провинціи Валенціи *Лопецъ*, собралъ 5,000 чел. національной милиціи.

— Президентъ Совѣта все очень боленъ. Навѣрное утверждаютъ, что Графъ *Алмодаваръ* наименованъ Военнымъ Министромъ; также говорятъ о выступленіи Г-на *Лопеца*.

— Журн. *Español* увѣдомляетъ изъ Валенціи отъ 20 Февраля: „По письмамъ изъ Лиріи, Карлисты вторично осадили Вилла дель Арцогиспо. Извѣстно навѣрное, что 400 чел. изъ полка *Цеута*, прибыло въ Милларесъ, и что въ разныя мѣста оттуда до Валенціи, выставлено еще 400 чел., которые принадлежатъ къ полу-бригадѣ. Вѣроятно весь сей корпусъ спасся, такъ что наша потеря убитыми и ранеными не

pieli. Margrabia *de la Romana*, syn sławnego wodza, który się tyle odznaczył w woynie Hiszpańskiey, przed kilką dniami z familią tu przybył; takoż znowu przybyły niektóre familie Rossyyskie.

Weimar, 11 Marca.

Cesarsko-Rossyyski Jenerał-Porucznik JO. Xiąże Piotr Ołdenburski, d. 9 t. m. zaszczycił Wielko Xiążęcy dom swojém odwiedzeniem i udał się potém w nocy w dalszą podróż. (*A.P.S.Z.*)

Niderlandy.

Haga, 9-go Marca.

Zawczora Xiąże *Oranii* udał się do Tilburga.

— Wczora Minister Spraw Zewnętrznych, uczynił pierwszey Izbie Stanów Jeneralnych udzielenie polityczne, które niedawno zakommunikowane zostało drugiey Izby na tayném posiedzeniu. (*A.P.S.Z.*)

Belgia.

Bruxella, 9-go Marca.

Król do d. 31 ter. m. przywdział żałobę po zmarłym Wielkim Xięciu *Meklenburg-Szweryńskim*.

— Xiąże *Leiningen*, Siestrzan naszego Króla, który tu przybył z Xięciem *Sasko-Koburskim*, wyjechał do Londynu.

— Hrabia *van der Meere*, głowa jedney z naystarszych familiy Belgickich, zawczóra umarł.

— Tuteysze gazety naywyraźniey zaprzeczają udzieloney przez Dzienniki Paryzkie wiadomości, że tu u niejakiego *Delpau*, odkryta i zabrana została machina piekielna. (*A.P.S.Z.*)

Włochy.

Rzym, dnia 2 Marca.

Od czasu uwolnienia zpod oblężenia Bilbao, prawie tu zapomniano o sprawie Hiszpańskiey, gdyż do wiosny z obu stron niemożna oczekiwać żadnego wielkiego przedsięwzięcia. Ale ponieważ dzisia Lord *Ranelagh* przybył tu z główney kwatery *Don Karlosa*, wszędzie więc powstały domysły i pogłoski. Już to, że on w ważney missyi upełnomocniony jest nietylko do Papieża, ale i do wielu Xiążąt Włoskich; już to, że przywiozł listy i wezwania do *Don Miguela*, z któremi ten, natychmiast udaje się na półwysep Pireneyski; daley, iż ma wzywać do służby woyskowey, dostać pieniędzy i t. d. Nie możemy zaręczyć za żadną z tych pogłosek. Może bydź, że Lord przybył do mieszkającey tu swey familii, z którą się już nie widział od lat kilku. Co się tycze *Don Miguela*, żyje on całkiem odosobniony od świata, po większey części na wsi, i zdaje się oczekiwać lepszych czasów. Jeśliby *Don Karlosowi* udało się osiągnąć koronę Hiszpańską, tedy zapewna i on powziąłby zamiar udania się do Portugalii, jednak musi on spokoynie wyglądać swojego losu, nim gwiazda szczęścia stanowczo zajaśnieje lub zniknie dla tego Xięcia.

— Przez Pełnomocnika Brazyliyskiego przy Dworach Włoskich, przybyłego tu z Florencyi jadąc do Neapolu, dowiedzieliśmy się na nieszczęście, że kościelne poróżnienia w Brazylii, są odłożone na stronę, a nawet niemożna myśleć o żadney zgodzie, jeśli Rząd tameczny nie przedsięweźmie żadnych śrzodków pojednawczych. (*A.P.S.Z.*)

Hiszpania.

Madryt, dnia 26-go Lutego.

Korpus Karolistowski, dowodzony przez Jenerała *Forcadell*, który pod Bunol zwyciężył woyska Królowey i składa się ze 4,000 piechoty i 500 jazdy, ujął w Utiel i uprowadził z sobą małżonki urzędników municypalnych, a *Forcadell* żąda za każdą wykupu po 6,000 fr. Jeneralny dowódzca prowincyi Walencyi *Lopez*, zebrał 5,000 ludzi milicyi narodowey.

— Prezydent Rady ciągle jest bardzo cierpiący. Utrzymywano za naypewnieyszą, że Hrabia *Almodavar* mianowany został Ministrem woyny; ciągle takoż mówią o wystąpieniu P. *Lopez*.

— *Español* donosi z Walencyi pod 20 Lutego: „Podług listów z Liria, Karoliści poraz drugi oblegli Villa del Arzohispo. Wiemy dokładnie, że 400 ludzi z regimentu *Ceuta*, przybyło do Millares, i że w różnych mieyscach ztamtąd do Walencyi, także jeszcze rozłożyło się 400 ludzi, którzy należą do półbrygady. Zapewna więc uratował się cały korpus tak, iż strata nasza w zabitych i ranionych nie wynosi więcey nad 300

превышать 300 чел. Ни кто изъ войскъ Королевы не перешелъ къ Карлистамъ.

28-го Февраля.

Во вчерашнемъ засѣданiи Кортесовъ Г. *Ферро Монтаосъ*, прочиталъ полученный рапортъ, Шефа Генераль. Штаба Сѣверной Армiи о состоянiи Карлистскихъ силъ въ сѣверныхъ провинцiяхъ и о нужныхъ мѣрахъ для прекращенiя междоусобной войны. Потомъ происходили прѣнiя о свободѣ печати и всѣмъ издателямъ журналовъ данъ еще двухнедѣльный срокъ, чтобы потомъ руководствоваться предписанными правилами.

— Придворная газета сообщаетъ Королевское повелѣнiе, по коему въ самомъ скорѣйшемъ времени долженъ быть сдѣланъ смотръ Сѣверной Армiи. Также назначена коммиссiя для изслѣдованiя сколько съ 1-го Декабря прош. года, сѣверная армiя изъ разныхъ мѣстъ получила, денегъ, жизненныхъ припасовъ и одежды.

— Славный Аббатъ *Кириллъ*, Архiепископъ Сантъягскiй, будто отправился къ *Донъ-Карлосу*.

— Говорятъ, что теперь навѣрное извѣстно, что Французскiй Консулъ въ Алгезирасѣ, Г. Джорджъ *Глинъ*, былъ въ связи съ Карлистами. (*A.P.S.Z.*)

Турцiя.

Константинополь, 22-го Февраля.

За нѣсколько предъ симъ времени, Египетскiй Паша, прислалъ было сюда даму, родственницу его и Султана, для взаимнаго соглашенiя; потомъ она осыпанная подарками оставила нашу столицу. Незадолго потомъ отправленъ Султанскiй чиновникъ въ Александрiю, съ цѣлiю, сдѣлать нѣкоторыя распоряженiя по части торговли, изъ чего видно, что теперь связи сдѣлались гораздо тѣснѣе. Напередъ Султанъ обнародовалъ всепрощенiе Албанскимъ мятежникамъ, а въ послѣдствiи (29 Января) препроводилъ *Мегмеду-Али* свой портретъ украшенный брилiантами. Это происшествiе весьма важно, и служитъ доказательствомъ взаимнаго уваженiя и оцѣненiя отношенiй. (*G. C.*)

Письмо писанное изъ Тифлиса въ Вильну въ мѣсяцѣ Ноябрѣ 1836 г. монахомъ ордена Св. Тройцы, Капеляномъ Гренадерской Бригады, Отдѣльнаго Кавказкаго Корпуса, Священникомъ Евгенiемъ Осташевскимъ.

По повелѣнiю Государя Императора и духовнаго начальства, 5-го числа Мая выѣхавъ на почтовыхъ изъ Вильны вмѣстѣ съ другимъ священникомъ того же ордена, будучи назначены Капелянами въ Кавказскiя войска, мы прибыли благополучно въ городъ Тифлисъ 11 числа Iюня. Для меня прiятно сообщить о томъ, что я здѣсь нашелъ до сихъ поръ достойнымъ замѣчанiя.

Въ Тифлисѣ, есть Римско-Католическая церковь, при которой находятся два Капуцинскiе монаха воспитывавшiеся Римской Пропаганды въ отдѣленiи восточныхъ языковъ, и по требованiю Августѣйшаго Императора Всероссiйскаго, присланные Папою изъ Рима. При этой церкви они имѣютъ приходъ, и почитаются миссiонерами для распространенiя Христiанской вѣры между Грузинцами. Одинъ Капуцинскiй Монахъ, (здѣшнiе жители называютъ его *Отцемъ Филиппомъ*) былъ Настоятелемъ въ Тифлисѣ 25 лѣтъ, и оказалъ большiя услуги Грузiи; въ истекшемъ 1835 году 15 числа Августа, онъ умеръ въ Ахалцыкѣ, на 70 году отъ роду. По болѣзни онъ отправился туда къ минеральнымъ водамъ; не надѣясь однакожъ излѣчиться, передъ своимъ отъѣздомъ, сдѣлалъ разпоряженiе, и все что имѣлъ раздѣлилъ между неимущими. Онъ также изъявилъ желанiе, чтобы по смерти, тѣло его привезено было изъ Ахалцыка, и погребено въ собственной построенной имъ церкви на Тифлисскомъ кладбищѣ. Въ самомъ дѣлѣ онъ скончался въ Ахалцыкѣ; и когда тѣло его привезено на означенное мѣсто, изъ всего Тифлиса жители разныхъ исповѣданiй, собрались на похороны. Народъ былъ тронутъ печальнымъ зрѣлищемъ погребенiя, любимаго и всѣми почитаемаго наставника и горестно рыдалъ. Вдовы, сироты и бѣдные, отъ слезъ немогли удержаться; повсюду были слышны стонъ, рыданiе и вздохи; ибо отъ него научились они Евангелiю, и испытатели религiозное утѣшенiе, совѣтъ, помощъ и подкрѣпленiе. По совершенiи обряда погребенiя весь народъ, собравшiйся въ числѣ 20,000, по обыкновенiю восточныхъ народовъ, въ послѣднiй разъ прощался съ нимъ, лобызая руки умершаго въ теченiе трехъ дней. Теперь неиначе его почитаютъ какъ святымъ; и въ цѣлой Грузiи всѣ съ прискорбiемъ воспоминаютъ объ немъ, прославляя его добродѣтели: ибо

ludzi. Zaden z woyska Królowey nie przeszedł do Karolistów."

Dnia 28.

Na wczorayszém posiedzeniu Kortezów, P. *Ferro Montaos* przeczytał otrzymany rapport Szefa sztabu jeneralnego woyska północnego o stanie sił Karolistowskich w prowincyach północnych i o stosownych śrzodkach dla uczynienia końca woynie domowey. Potém odbywały się rozprawy o wolności druku, przy czém wszystkim wydawcom dzienników zostawiono jeszcze dwutygodniowy termin, po upływie którego, nadal mają się stosować do przepisanych prawideł.

— Gazeta Dworu udziela rozkaz Królewski, podług którego, w nayprędszym jak można czasie, ma się odbyć przegląd woyska północnego. Również mianowana została kommissya dla powzięcia wiadomości, jak wiele woysko północne od 1-go Grudnia roku przeszłego, otrzymało z różnych źrzódeł pieniędzy, żywności i odzienia.

— Sławny oyciec *Cyrylli*, Arcybiskup Santiago, miał się udać do *Don Carlosa*.

— Ma bydź teraz naypewniey wiadomém, że Konsul Francuzki w Algesiras, P. George *Glin*, był w porozumieniu z Karolistami. (*A.P.S.Z.*)

Turcya.

Konstantynopol, d. 22 Lutego.

Przed niejakim czasem Basza Egiptu przysłał tu był damę, spokrewnioną z nim i Sułtanem, w celu wzajemney zgody: jakoż obsypana darami opuściła naszę stolicę. Zaraz potém nastałe wysłanie urzędnika Sułtańskiego do Alexandryi, miało na celu poczynienie niektórych rozporządzeń handlowych; jednakże pokazuje się teraz, że daleko ściśleysze zawiązano stosunki. Naprzód: Sułtan ogłosił amnestyą dla powstańców w Albanii, a następnie (29 Stycznia) przesłał *Mehmedowi-Alemu* swóy wizerunek, kosztownie brylantami wysadzany. Ten wypadek jest nader ważnym, i stanowi dowód zobopólney rozwagi i ocenienia stosunków. (*G. C.*)

List z Tiflisu, pisany do Wilna w Październiku 1836 r. przez Kapłana zakonu Trynitarskiego, Kapelana brygady Grenadyerskiey Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego, X. Eugeniusza Ostaszewskiego.

Za rozkazem Nayjaśnieyszego Cesarza i Duchowney Zwierzchności, dnia 5 Maja wyjechawszy pocztą z Wilna, razem i z drugim kapłanem tegoż zakonu, przeznaczeni na Kapelanów do woysk Kaukazkich, stanęliśmy szczęśliwie w mieście Tiflis d. 11 Czerwca. Miło mi jest donieść, co tu dotąd znalazłem wartego wiadomości.

W Tiflisie jest kościoł Rzymsko-Katolicki, przy którym dwóch Xięży Kapucynów mieszka, uczonych w Propagandy Rzymskiey instytucie języków orientalnych, a na rekwizycyą Nayjaśnieyszego Cesarza Rossyi z Rzymu od Papieża przysłanych; przy tym kościele oni parafią utrzymują i uważani są jako Missyonarze do oświecania w Chrześciańskiey religii Gruzyyskiego narodu. — Niejakiś Kapucyn, (jak mieszkańcy tuteysi nazywają go *Pater Filip*), był przełożonym w Tiflisie przez lat 25, wiele dobrego w Gruzyi zrobił, a w przeszłym 1835 roku d. 15 Augusta umarł w Achałcychu, mając wieku lat 70. — Będąc chorym, udał się on tam do wód mineralnych; czując się jednak bydź niepewnym życia, przed wyjazdem swoim rozporządzenie uczynił i rozdał co miał na ubogich. Oświadczył też życzenie swoje, iżby po śmierci, ciało jego sprowadzone było z Achałcychu i pogrzebione we własney, wybudowaney przez niego kaplicy, na mogiłach Tifliskich. Jakoż umarł w Achałcychu; a gdy ciało przywieziono na mieysce naznaczone, z całego Tyflisu mieszkańcy różnych wyznań, zebrali się na pogrzeb. Rozczulony był lud smutnym widokiem pogrzebu ciała, swego tego ulubionego i poważanego wysoce Apostoła i płakał rzewnie. Wdowy, sieroty i biedni, od łez powstrzymać się nie mogli; wszędzie jęk, płacz i ciężkie wzdychania słyszeć się dawały, bo od niego odebrali światło Ewangelii, a doznawali pociechy religiyney, rady, pomocy i wsparcia. Po nabożeństwie żałobném, wszystek lud, którego było do 20,000 zebranego, zwyczajem wschodnich narodów, czynił mu ostatnie pożegnanie, przez trzy dni całując ręce zmarłego. Teraz go nie inaczey, jak tylko za świętego uważają; a z powszechnym żalem wspominają go w całey Gruzyi, uwielbiając jego pobożność, iż bez względu, jakieyby kto był religii, każdemu starał się dobrze czynić. Bogaci, znaczne ofiary w ręku jego składali, a on rozdawał na ubogich. Był też bardzo biegłym w medycynie (jak po-

онъ, не смотря на различіе вѣроисповѣданія, всякому старался сдѣлать добро. Богатые приносили ему значительныя пожертвованія, которыя онъ раздѣлялъ между нищими. Былъ, какъ говорятъ, весьма опытенъ въ медицинѣ и чрезъ это оказывалъ большія пособія здѣшнимъ жителямъ. Разведенный имъ плодовый садъ неподалеку отъ сей домовой церкви и виноградникъ, который всякой годъ приноситъ 10,000 тунговъ или гарцевъ вина, пожертвовалъ въ пользу бѣдныхъ. На украшеніе католической церкви въ Тифлисѣ, разновременно пожертвовалъ онъ 6,000 р. с.

После трехънедѣльнаго пребыванія моего въ Тифлисѣ, 7 числа Іюля по распоряженію здѣшняго Главнокомандующаго отдѣльнымъ Кавказскимъ Корпусомъ, разныхъ орденовъ Кавалера Барона *Розена*, я отправился въ назначенное мнѣ мѣсто, въ уѣздный городъ *Гори*, въ 86 верстахъ отъ Тифлиса, въ сѣверо-западной сторонѣ. — Сначала все мнѣ здѣсь показалось въ превратномъ видѣ; я встрѣтилъ людей говорящихъ другимъ языкомъ, съ иными нравами и образомъ жизни; къ счастію я нашелъ въ горахъ прекрасную Римско-Католическую церковъ, а при ней Капуцинскихъ монаховъ Италіянцевъ, которые приняли меня съ братскою привѣтливостію предложивъ на время у себя помѣщеніе и пищу. Климатъ въ *Гори* почитается однимъ изъ лучшихъ въ Грузіи, и весьма сходенъ съ Подольскимъ; теперь очевидно здоровье мое поправилось, въ сравненіи съ тѣмъ, когда я былъ въ Вильнѣ. — Кавказскія горы, во многихъ мѣстахъ, и въ лѣтнее время на вершинахъ покрытыя снѣгомъ, между которыми лежитъ Грузія, въ такой степени измѣняютъ ея климатъ, что въ разстояніи нѣсколькихъ верстъ, очевидна перемѣна климата; когда напротивъ въ нашихъ странахъ на разстояніи нѣсколькихъ десятковъ миль, едва подобную перемѣну замѣтить можно. Домы здѣшнихъ жителей неимѣютъ кровлей, большая ихъ часть, совсѣмъ не выходитъ изъ земли; по сему они болѣе похожи на волчьи ямы, нежели на человѣческія жилища; но подъ Правленіемъ Россіи начали строить лучшіе домы и зданія; между которыми казенные, на образецъ Европейской архитектуры построены съ кровлями. По этой причинѣ, едва въ четыре мѣсяца я нашелъ нѣсколько удобную квартиру. Грузинцы, какъ и всѣ другіе Азіятскіе народы, еще необразованы; кромѣ того лѣнивы къ работѣ и неопрятны. Верхнее платье мужчинъ походитъ на польскіе кунтуши; женщины же ходятъ въ туфляхъ и покрываются простынями, какъ Еврейки въ Вильнѣ, только ихъ покрывала нѣсколько длиннѣе; они называются *шарадами*. Весьма легко представить себѣ Грузинца, смотря на нашихъ Евреевъ; съ тою только разницею, что они не столь промышлены и развратны; за то здѣсь есть Армяне, которые почти совершенно владѣютъ торговлею; они еще развратнѣе нашихъ Евреевъ. Россійское Правительство со временемъ ихъ исправитъ, и теперь уже много сдѣлало полезныхъ перемѣнъ. Жизненныя потребности, какъ то: садовые плоды, мука и т. п. продаются здѣсь на фунты, довольно дорого: также сукно и другія вещи, почти въ двое дороже нежели въ Вильнѣ и въ другихъ нашихъ городахъ. — Во многихъ мѣстахъ заведены виноградные сады. Грузинцы выдѣлываютъ сами вино хотя не такъ хорошо какъ Европейское, но впрочемъ и не столь вредное; ибо никакихъ спиртовъ и приправъ неупотребляютъ. Здѣшніе жители, весьма много выпиваютъ этого вина, однакожъ здоровы. Нѣтъ здѣсь ни померанцоваго ни лимоннаго дерева, какъ нѣкоторые мнѣ разсказывали въ Вильнѣ, только въ Имеретіи, которая граничитъ съ Грузіею, по лѣсамъ довольно много растетъ греческихъ ореховъ и винограда.

На утесистыхъ Кавказскихъ горахъ, во многихъ мѣстахъ встрѣчаются высѣченные храмы и крѣпости. Это памятники весьма древніе, достойные вниманія, преимущественно же огромный утесъ, изъ одного камня, какъ бы заключающій въ себѣ три этажа; здѣсь однѣ надъ другими высѣчены человѣческими руками жилища, могущія въ себѣ помѣстить около 2,000 человѣкъ. Съ большимъ удовольствіемъ я осматривалъ эти рѣдкости, которыхъ даже время, не смотря на древность, немогло истребить. Ничего точнаго нельзя узнать: когда, и кто это сдѣлалъ? заключать только можно, изъ сомнительныхъ повѣствованій, и изъ разрушенныхъ отъ части нѣкоторыхъ комнатъ, не смотря на твердость камня, что отъ основанія сего чуднаго зданія, протекло покрайней мѣрѣ уже нѣсколько столѣтій. Вотъ важнѣйшія свѣденія, которыя, я получилъ о Грузіи, во время моего здѣсь пребыванія.

wiadają) i przez to stawał się wielką pomocą dla tuteyszych mieszkańców. Założony od siebie ogród fruktowy w blizkości owey kaplicy, tudzież winnicę, która z winogronów wydaje każdego roku 10,000 tungow czyli garncy wina, przeznaczył dla ubogich. Na ozdobę kościoła katolickiego w Tiflisie, różnemi czasy ofiarował 6,000 rubli sr.

Po trzytygodniowym pobycie moim w Tyflisie, dnia 7 Lipca z rozporządzenia tuteyszego Główno-komenderującego oddzielnym Kaukazkim Korpusem, wielu orderow Kawalera JW. Barona *Rozena*, udałem się na wyznaczone mi mieysce, do miasta powiatowego Gori, na 86 wiorst w stronę północno-zachodnią od Tyflisu oddalonego. — W początkach wszystko mi się tu opacznie wydawało; widziałem ludzi innego języka, obyczajów i sposobu życia; szczęściem było dla mnie, że w Gori znalazłem także piękny kościoł Rzymsko-Katolicki, a przy nim Xięży Kapucynów Włochów, którzy mnie z braterską uprzeymością powitali, dając tymczasowie u siebie pomieszkanie i stół. — Klimat w Gori jest jeden z nayzdrówszych w Gruzyi, i bardzo się zbliża do Podolskiego; widocznie teraz czuję się zdrówszym, aniżeli przedtém, gdym mieszkał w Wilnie. — Góry Kaukazu po wielu mieyscach śniegiem i w lecie na wierzchołkach okryte, między którem Gruzya jest rozpołożona, tak dalece zmieniają klimat jey, że w odległości kilku lub kilkunastu wiorst, widocznie różnica powietrza postrzegać się daje; kiedy w naszych stronach mil kilkadziesiąt ledwie podobną odmianę uczynić mogą. Domy tuteyszych mieszkańców nie mają dachów, z których większa część zupełnie jest w ziemi; ztąd podobnieysze są do nor wilczych, niżeli do mieszkań ludzkich; za Rządu dopiero Rossyyskiego, wznosić się poczęły porządnieysze domy i gmachy, między któremi skarbowe, podług architektury europeyskiey są zbudowane z dachami. Z teyto przyczyny, ledwie po czterech miesiącach dostałem mieszkanie nieco wygodnieysze na kwaterę. — Gruzini, równie jak wszystkie inne narody Azyi, są jeszcze nieokrzesani; a do tego są leniwi do pracy i niechluyni. Odzienie ich wierzchnie mężczyzn, ma podobieństwo do kontuszow polskich, kobiety zaś chodzą w patynkach i okrywają się prześcieradłami, jak żydówki w Wilnie, tylko nieco dłuższemi, które *szadrami* zowią. Można sobie łatwo utworzyć ideał Gruzyyskiego narodu, mając na pamięci Żydów naszych, z tą tylko różnicą, że nie są tyle przemyślni i przewrotni, ale za to mają między sobą Ormianów, którzy całkowity prawie handel utrzymują, przewrótnieyszych jeszcze od naszych żydów. Rząd Rossyyski uczyni ich z czasem narodem lepszym, i teraz już wiele uczynił odmian pożytecznych. — Produkta służące do życia, jako to: ogrodowina, owoce, mąka i t. p., przedają się w tych stronach na funty w cenie dość znaczney; podobnież sukna i inne materyały, prawie dwa razy więcey kosztują jak np. w Wilnie i innych naszych miastach. — Ogrody z winną latoroślą w wielu mieyscach są pozaprowadzane. Gruzini wyrabiają sami wino, nie tak dobre jak europeyskie, ale zatém i nie tak szkodliwe, bo żadnych spirytusów i zapraw do nich nie używają. Tuteysi mieszkańcy bardzo wiele na raz tego wina wypijają, a jednak są zdrowi. — Niema tu drzew pomarańczowych i cytrynowych, jak niektórzy mi w Wilnie powiadali; w Imerecyi tylko, która graniczy z Gruzyą, w lasach dosyć wiele rośnie dziko orzechów włoskich, i winnych jagod.

Na skalistych górach Kaukazkich, w wielu mieyscach dają się postrzegać, mnogie świątynie wykute, i fortece. Są to zabytki bardzo starożytne, warte widzenia; a mianowicie ogromna skała z jednego kamienia, trzy jakby piątra w sobie mająca; w tey, jedne nad drugiemi, są wykute ręką ludzką mieszkania, mieścić w sobie mogące, około 2,000 dusz. Z wielkiém zadowoleniem sam oglądałem te osobliwości, które nawet czas, pomimo dawności, nie zdołał zniweczyć. Nic pewnego dowiedzieć się nie można: kiedy, i przez kogo, to dzieło wykonane zostało? wnosić tylko można, z opowiadań niepewnych, i z poruynowanych w części, niektórych stancyi, pomimo twardości kamienia, że od początku założenia tey dziwney pomieszkań budowy, kilkanaście przynaymniey wieków upłynąć musiało. — Te są ważnieysze wiadomości, które przez czas tu mieszkania mego, o Gruzyi powziąłem.

ВИЛЬНА. Типографъ. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Марта 16 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. *Левъ Боровскій*.